

Ἡ ἰδέα αὕτη προκύπτει ἀφ' ἐαυτῆς, κατὰ τὴν ἱστορουμένην παρ' Ἡροδότου ἐποχὴν, ἐνῶ τὰ παρὰ Θουκυδίδου ἱστορούμενα εἶναι τοσοῦτον περίπλοκα, ὥστε διὰ τῶν δημηγοριῶν οὗτος ἀφ' αὐτῶς προβάλλει τὴν ἔννοιαν. Καὶ ὁ Ἡρόδοτος μεταχειρίζεται δημηγορίας καὶ διαλόγους, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τὸ ζωηρότερον, ὡς λ. γ. οἱ Δημόφρων καὶ Ξέρξου διάλογοι τὰ μέγιστα συμβάλλουν πρὸς παράστασιν τῆς ἀπορίας τούτου καὶ τέλος πρὸς ἐνδειξιν τῆς μετὰ τὴν ἥτταν ἐκπλήξεως.

Δὲν νομίζομεν ὅμως ὅτι ἡ μέθοδος τοῦ Θουκυδίδου εἶναι ἀξία μιμήσεως. Ὅσοι τὸ αὐτὸ ἐδοκίμασαν κατεσκεύασαν ψυχροὺς καὶ κενοὺς λόγους ῥητορικῆς χάριν, ἀπεχθεῖς καθιστῶντες τοὺς ἀλλοῦντας. Δὲν χρῆζει ὁ ἱστορικός τοιαύτης ὑποκρίσεως, ἐν συνόψει καὶ ἄνευ ἀποδεικτικῆς ἐπιμονῆς ἐξηγῶν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς διαθέσεις καὶ τὰς σκέψεις τῶν πραττόντων, εἶναι δὲ ἐξίσου πιστευτὸς αὐτὸς βεβαιῶν, ἢ κατασκευάζων δημηγορίαν.

Πολλάκις αὐτολεξεὶ δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ παρ' ἄλλου λεχθέντα, ἀλλὰ μικρόν τι παραλλάσσοντες, καθ' αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τοῦ λόγου, φθείρομεν ὅλην τὴν ἔννοιαν, ἐνῶ εἰς αὐτὴν πρὸ πάντων προσέχοντες καὶ ἄλλας μεταχειριζόμενοι λέξεις εἰμεθα πιστότεροι. Τοῦτο ἐπραξε, πιστεύομεν, ὁ Θουκυδίδης. Ἀλλ' ἐντούτοις αἱ δημηγορίαι αὐτοῦ δὲν εἶναι ἐλεύθεροι ῥητορικῆς κατασκευῆς, ὡς εἶναι ἐπόμενον, ὥστε ὁ Κράτιππος λέγει ὅτι ἐν ὁγδῶ βιβλίῳ ὁ Θουκυδίδης παρέλειψε τὰς δημηγορίας ὡς ὀχληράς.

Εἰς τοῦτο τὸ ἀμάρτημα δὲν περιέπεσεν ὁ Τάκιτος, μετρίως παρενέειρων λόγους, ἀλλ' ὡς ἐπὶ χαλκοῦ πίνκκος ἐγγυρᾶσσαν τὰς κυρίας γραμμάς ἐκάστης φυσιγνωμίας διὰ βαθείας ἐντομῆς. Ἀπέχομεν ὅμως, καίτοι ἐν μεγάλῃ πειρασμῷ, τῆς ἀναλύσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ, περιοριζόμενοι εἰς τοὺς δύο πρώτους καθιδρυτάς τῆς τέχνης, οἵτινες δὲ ἐγραψαν κατὰ τὸ παράδειγμα ἄλλων, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ἐμπνευσιν, καὶ ἐντούτοις κυροῦν τοὺς ἀλκυνθάστους τῆς τέχνης κανόνας. Διὰ τοῦτο μετακίνομεν εἰς τοὺς νεωτέρους, ὅπως ἴδωμεν, ἂν καὶ αὐτοὶ συννεύουν.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)

ΚΙΟΡΟΥΛΟΥΣ.

Περσικὴ ἐποποιία.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδ. 205 καὶ 206.)

—οο—

Ὁ Κιόρουλος ἀκούων ταῦτα ἐξηλθε διαλογιζόμενος:—Τὸ παιδίον τοῦτο εἶναι ἀγγλόν, τοιοῦτος μ' ἔπρεπεν υἱός.—Ὁ δὲ Αἰβάζ ἐξηκολούθει οὕτως:

—Οἱ ἔμποροί του, ὦ πάτερ, ἐμπορεύονται εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου. Χίλιοι ὑπηρέται καὶ τῶν δύο φύλων ζῶσι μετὰ τὰ ἐξοδά του. Δὲν ἀγᾶπᾷ κανένα λογαριασμόν, ἀλλὰ διανέμει ἐλευθερίως τὰ δῶρά του κατὰ πέντε καὶ δεκαπέντε. Πίστευσέ με, ποιμὴν δὲν ἔχει τοιοῦτον ἦθος.

Ὁ Μίρ Ἰπραχίμ λέγει:—Τί πρέπει νὰ κάμωμεν, υἱέ μου; Πῶς νὰ ἀποκτήσωμεν τὰ ἐννεακόσια πρόβατα;—Ὁ δὲ Αἰβάζ ἐξηκολούθησε τὸ ἄσμα του:

—Ἀπόπεμψέ τον· στείλέ τον κατὰ διαβόλου. Κανείς ἄς μὴ παρατηρήσῃ τὴν ἐλευσίαν του. Οὔτε εἰς τὸν ὕπνον του ἄς μὴ τὸν ἴδῃ τις! Τοιοῦτος ἄνθρωπος, πίστευσέ με, δὲν δύναται νὰ εἶναι ποιμὴν. Τὸ ὄνομα τοῦ Αἰβάζ εἶναι προσρτημένον εἰς αὐτὸ τὸ ἄσμα. Σημεῖον σταυροειδὲς ἐσπραγίσθη εἰς τὸ στῆθος μου. Γνωρίζω, ἀκουσε καλὰ, τί θὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.—Πάτερ, ὁ Αἰβάζ δὲν θὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ υἱός σου.

Ὁ Κιόρουλος βλέπων ὅτι ὁ Αἰβάζ εἶχε μαντεύσει τί τρέχει, ἐκλίνε πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν εἰς τὸ ὥτιον:

—Κακὸν παιδίον! διὰ τί δὲν θέλεις νὰ ἔλθῃς μετὰ ἐμὲ διὰ νὰ ἴδῃς τὸ ποίμνιον; Θὰ σὲ δεῖξω τέσσαρα ὠραῖα κλωβία προσρτημένα εἰς τὴν ῥάχιν ὀναρίου, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιέχει πολλοὺς κορυδαλοὺς, ὀρτύκια, πέρδικας μετὰ κόκκινα ποδάρια, ἀηδόνας καὶ πλῆθος πτηνῶν καλλικελάδων. Μόλις θάσσωμεν καὶ θὰ σὲ δωρήσω καὶ αὐτὰ καὶ τὰ τέσσαρα κλωβία. Θὰ τὰ κρεμάσῃς εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου, ὅπου θὰ ψάλλουν καὶ θὰ κελαδοῦν ἀκταπαύστως, καὶ θὰ χαίρῃς ἀκούων τὸ κελάδημά των.

Ὁ δὲ Αἰβάζ ἐκλαυσε καὶ εἶπε:—Δὲν ἔμπορῶ νὰ μὴ συγκτατεθῶ, ἄς ὑπάγωμεν, πάτερ.—Μάλιστα, ἄς ὑπάγωμεν, παιδίον μου, ὁ φίλος ἡμῶν, ὁ Ρουσὴν βέης, θὰ ἐμποδίσῃ νὰ μὴ σὲ κρατήσουν εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως. Ἀς συμπαραλάβωμεν καὶ τινα δοῦλον.

Οὕτω λαβόντες τὰ χρήματα τὰ πρὸς τὴν ἀγορὰν τῶν προβάτων, ὁ Αἰβάζ, ὁ Κιόρουλος, ὁ Μίρ Ἰπραχίμ καὶ ὁ δοῦλος ἀνεχώρησαν. Ἐνα παρασάγγην μακρὰν τῆς Ὀρφας, ἐφθασαν εἰς τὸ ὄρος, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπομεν, ὅπου ὁ ποιμὴν ἐβόσκε τὰ πρόβατά του. Ὁ κρειπωπώλης ἰδὼν μακρόθεν τὸ ποίμνιον πλήρης χαρᾶς λέγει:—Τοῦτο εἶναι τὸ ποίμνιόν σου, Ρουσὴν βέης;—Αὐτὸ εἶναι.—Ἀς ἀρχίσωμεν λοιπὸν τὴν διαπραγματεύσιν. Ἀς συμφωνήσωμεν πρῶτον τὴν τιμὴν καὶ ἔπειτα ἄς ἐξετάσωμεν πόσα εἶναι παχέα καὶ ὑγιῆ, καὶ πόσα τὰ ἰσχνὰ καὶ ἀνάπηρα.—Θὰ κάμω ὅποις εὐαρεστείῃς.—Πόσα εἶναι τὰ πρόβατά σου;—Σὲ εἶπα τὸ πρῶτόν σου ὅτι ἔχω ἐννεακόσια πρόβατα.—Πόσα παχέα καὶ πόσα ἰσχνὰ;—Τὰ ζωντανά μου, εἴτε ἀρσενικὰ εἴτε θηλυκὰ εἶναι πάντοτε ὑγιῆ. Ὅλα μου τὰ πρόβατα εἶναι παχέα καὶ εὐρωστά. Κανὲν ἐκ τούτων δὲν ὑπερβαίνει τὸ δεῦτερον ἔτος, καὶ αἱ προβατίνες δὲν ἐγέννησαν.—Καλὰ, ἡγόρασας αὐτὰ τὰ πρόβατα ἢ τὰ ἀνέθραιψες;—Ὁ ψεύστης εἶναι χειρότερος ἀπὸ τὸν σκύλον, καὶ

διὰ τοῦτο θὰ σὲ εἰπω τὴν ἀλήθειαν· τὰ μὲν ἡμίση ἡ γόρρα, τὰ δὲ ἄλλα ἡμίση ἐγὼ αὐτὸς ἀνέθρεψα. — Πόσον θὰ πωλήσῃς τὸ καθέν; — Θέλω νὰ τὰ πωλήσω ὅλα ὁμοῦ. — Καὶ πόσα τιμῶνται; — Ἄς εἶναι κατπραμένους ὅστις λέγει τὸ ψεῦδος· ἐγὼ θὰ σὲ εἰπω γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν. Τὰ ἡγόρατα πρὸς πέντε γρόσια ἑκάστον, καὶ θὰ τὰ ἀγοράσῃς πρὸς ἕξ. Πρέπει νὰ ὠρεληθῶ τοῦλάχιστον ἓν γρόσιον. Δὲν θέλω νὰ κερδήσω περισσότερον ἀπὸ σέ.

Ἐνῷ οὕτως ἐπραγματεύοντο, ὁ Αἰδάζ ἠκραζέτο μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰ λεγόμενα. Λέγει λοιπὸν μὲ χαμηλὴν φωνὴν εἰς τὸν πατέρα του· — Ἐγὼ τὸν ἐμέθυσα, καὶ δὲν ἤξεύρει τί λέγει. Δὲν ἔμπορεῖ τις νὰ ἀγοράσῃ πρόβατον ὀλιγώτερον τῶν πέντε τουμηνίων. Μέτρησε τὰ χρήματα, πάτερ, ἀνυπερθέτως, καὶ ἀφοῦ τὰ λάβῃ δὲν θὰ ἔμπορέσῃ πλέον νὰ μεταμεληθῇ, καὶ ἂν ἀκόμη ἀνανήψῃ.

Ὁ Μῆρ Ἰπραχίμ ἀνοίξας τὸν σάκκον τῶν χρημάτων, ἐμέτρησεν αὐτὰ καὶ ἔχυεν ὑστερον εἰς τὴν κράσπεδον τοῦ ἐνδύματος τοῦ Κιόρογλου, ὅστις βλέπων ὅτι τὰ ἡμίση τῶν χρημάτων ἐμετρήθησαν καὶ ὁ λογαριασμός ἐπροχώρει εἰς τὸ τέλος του, λέγει καθ' ἑαυτόν· — Πῶς θὰ ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ τοῦτον τὸν πχνοῦργον Τοῦρκον; — Τοιαύτην δύναμιν εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς του, ὥστε ἡδύνατο νὰ συντρίψῃ μετὰ τῶν δακτύλων του νόμισμα, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ τὸν τύπον. Ἐξαλείψας οὕτω τὸν τύπον ἑνὸς γροσίου ἔρριψεν αὐτὸ μὲ θυμὸν ἐνώπιον τοῦ κρεωπώλου φωνάζων· — Αὐτὸ εἶναι κίβδηλον. — Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ δόλος δὲν διέφυγε τὴν ἀξυδέρκειαν τοῦ Αἰδάζ, εἶπε· — Ρουσάν βέη ἡμεῖς δὲν εἴμεθα πλούσιοι· ἐδανείσθημεν τὰ ἡμίση τῶν χρημάτων τούτων· δικτὶ τὰ φθείρεις κακεντρεχῶς; — Ὁ δὲ Κιόρογλου ἐπανάλαβεν· — Αἰδάζ, υἱέ μου! δὲν ἔχω μαζὺ μου οὔτε σφύραν, οὔτε ἀκμωνα. Οἱ ἀχρεῖοι νομισματοκόποι ἐλησμονήσαν νὰ τυπώσουν τὰ σύμβολα τοῦ σουλτάνου ἐπὶ τοῦ γροσίου· καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐξοδεύσω μὲ ζημίαν. — Λέγων ταυῦτα ἐσηκώθη, ἔρριψεν ὅλα τὰ χρήματα κατὰ γῆς καὶ εἶπε μὲ θυμὸν· — Ὑπάρχουν ἑκατὸν κρεωπῶλοι εἰς τὴν Ὀρραν· θὰ πωλήσω εἰς ἐκείνους μέρος τῶν προβάτων, εἰς σέ δὲ τὰ ἐπίλοιπα. — Καὶ ἀπεμκρύνθη. Ἐπειδὴ δ' αἱ παρακλήσεις τοῦ κρεωπώλου ὑπῆρξαν ἀνωφελεῖς, καὶ ὁ Κιόρογλου ἦτο ἑτοιμος νὰ ἀναχωρήσῃ, ὁ Μῆρ Ἰπραχίμ ἀπελπισθεὶς λέγει εἰς τὸν υἱὸν του· — Εἴθε νὰ ἀπέθνησκες βρέφος (1) Αἰδάζ· ὑπάγε, τρέξε κατόπιν του, καὶ παρακάλεσέ τον νὰ ἔλθῃ νὰ τελειώσωμεν τὴν συμφωνίαν· ἴσως σὲ ἀκούσῃ.

Ὁ Αἰδάζ εὐθὺς ἐφθασε τὸν Κιόρογλου, καὶ πιάσας τὰς χεῖράς του τὸν παρεκάλεσε λέγων· — Σὲ παρακαλῶ, μπάρμπα μου, μὴ θυμόνῃς, ἐπίστρεψε. — Ὁ δὲ Κιόρογλου, προσποιούμενος ὅτι κατηλλάγη, ἐπιστρέφει, καὶ καταλαμβάνει τὴν προτέραν θέσιν. Ὅτε ἐμετρήθησαν ὅλα τὰ χρήματα εἶδεν ὅτι ἔλειπον εἰσέτι τριάκοντα τουμάνια. Ὁ κρεωπῶλος λέγει· — Ρουσάν βέη, εἶπε τὸν ποιμένα νὰ φέ-

ρῃ τὰ πρόβατα ἐδῶ διὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου θὰ τὸν πληρώσω τὰ ἐπίλοιπα χρήματα, κοιμάσαι εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ ἀναχωρεῖς αὐριον τὸ πρωῒ. — Ὁ Κιόρογλου ἐπανάλαβε· — Δὲν πηγαίνω πλέον εἰς τὴν Ὀρραν, διότι ἤκουσα ὅτι ὅσοι διανυκτερεύουν ἐκεῖ μὲ χρήματα, δολοφονοῦνται. Πρέπει νὰ μὲ τὰ πληρώσῃς ἐδῶ. — Δὲν εἶμαι κλέπτης, Ρουσάν βέη. Καὶ ὅμως θὰ κάμω καθὼς ὀρίζεις. Μείνε ἐδῶ μὲ τὸν Αἰδάζ· καὶ σύ, τέκνον μου, ἔσο εὐθυμὸς καὶ διασκεδάζε τὸν μπάρμπα μας μὲ τὴν συντροφίαν σου, ἕως ὅτου νὰ τρέξω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ φέρω τὰ ὑπόλοιπα τῶν χρημάτων.

Οὕτως ὁ κρεωπῶλος ἀσυνέτως κατέλιπε τὸν υἱὸν του εἰς τὰ χεῖρας τοῦ Κιόρογλου, καὶ ἀναβὰς τὸ παληάλογόν του ἀνεχώρησεν εἰς Ὀρραν.

Ὁ Κιόρογλου, προφασισθεὶς νὰ ὑπάγῃ πρὸς ζήτησιν τῶν προὑποσχεθέντων εἰς τὸν Αἰδάζ τεσσάρων κλωβίων, κατέλιπεν αὐτὸν μὲ τὸν δούλον, ἐνῷ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν ποιμένα. Ἐνεδύθη τὴν πανοπλίαν ὡς καὶ τὰ δεκαεπτὰ ὅπλα του. Τότε ἠρώτησε τὸν ποιμένα· — Ποῦ εἶναι τὸ ἄλογόν μου; — Ὡ! εἴθε νὰ κρημνισθῇ ἡ οἰκία σου! Καὶ τὸ ἄλογόν σου εἶναι τρελλὸν ὅπως καὶ σύ. Ἐδessa καὶ τοὺς τέσσαρας πόδας του εἰς αὐτὴν τὴν χαράδραν, καὶ δὲν ἔμπορῶ νὰ σὲ βεβιωσω εἰς ἀπέθανεν ἢ ζῇ. — Ὁ Κιόρογλου τὸν λέγει· — Ἀθλίε! θὰ μιάνω τὸν τάφον τοῦ πατρός σου! Ἐβλαψες τὸ ἄλογόν μου, υἱέ σκύλου! — Καὶ ἔτρεξεν ἀνυπερθέτως εἰς τὴν χαράδραν, ὅπου εἶδε τὸν Κιράτ δεμένον οὕτως ὥστε δὲν ἡδύνατο νὰ κινηθῇ. Ἀπέσπασε τὰ δεσμά τοῦ ἵππου του, τὸν ἐπέσκαζεν, ἐσφιγξε τὸν ἱμάντα, ἔπειτα φιλήσας τοὺς δύο ὀφθαλμούς του ἀνέβη καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν Αἰδάζ. Ἐπῆρε κατὰ πρῶτον τὸν σάκκον τῶν χρημάτων καὶ προσήρτησεν ὀπίσω τοῦ ἐριπίου μὲ ἱμάντας. — Ἄς ὑπάγωμεν τώρα, Αἰδάζ μου, ἀνάβα ὀπίσω μου καὶ ἄς ὑπάγωμεν! — Πολεμιστά, μὲ ἐμπαίζεις. Ὁ μπάρμπα μου Ρουσάν βέη θὰ ἔλθῃ μετ' ὀλίγον, καὶ θὰ σὲ καταβάλῃ μὲ τὸ κτύπημα τοῦ βοπάλου του. — Τρίψε τοὺς ὀφθαλμούς σου, Αἰδάζ, καὶ κύτταξε· δὲν γνωρίζεις τὸν μπάρμπα σου; — Ὁ Αἰδάζ τὸν ἐκύτταξε προσεκτικῶς, καὶ εἶπε· — Μάλιστα, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ρουσάν βέης· τὸ ἐνδύμά του μόνον δὲν εἶναι τὸ αὐτό.

Τότε ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ φωνάζῃ· — Μάννα μου! πάτερ μου! ποῦ εἴσθε; — Τὰ δάκρυά του ὁμοῦς καὶ αἱ παρακλήσεις τῷ ἐχρησίμευσαν ὀλίγον. Ὁ Κιόρογλου τὸν ἐσῆκωσε καὶ τὸν ἔβαλεν ὀπισθέν του, καὶ τὸν προσήρτησε μὲ σάλι εἰς τὴν ζώνην του. Μετὰ ταῦτα ἐκέντησε τὸν ἵππον, τὸν ἐμκσίγωσε, καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν λεῖαν του. Ὁ δὲ εὐπιστος δούλος τοῦ κρεωπώλου ἐνόμιζεν ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι παιδιὰ τις. Ἐτρεξεν ὁμοῦς ὀπισθεν κράζων· — Φθάνει ὁ ἀστεῖσμός. — Τελευταῖον ὀργισθεὶς εἴλκυσε μάχαιραν, καὶ ὑψώσας αὐτὴν ἐμπροσθεν τοῦ Κιόρογλου εἶπεν· — Ἀφήστε τὸ παιδίον, εἰδεμὴ σὲ τρυπῶ. — Ὁ Κιόρογλου λέγει· —

(1) Φράσις φιλοφρονητικὴ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Πέρσαις.

Κύτταξε τοῦτον τὸν σκώληκα ! Πρέπει νὰ τὸν εὐ-
χριστήσω καθὼς πρέπει.—Καὶ ῥίψας τὸ ῥόπαλον
κατὰ τοῦ δούλου, ἔσπασε τὸ κρανίον του ὡς κεφα-
λὴν μήκωνος.

Ὁ ποιμὴν ἰδὼν τὸν φόνον ἔγεινε σύννους· καὶ,
ἔμφοδος ἤρχισε ν' ἀπαγγέλλῃ τὰς εὐχὰς τὰς εἰς
ψυχὸρρ'αυτῶντας. Ὁ Κιόρογλου τὸν προσέταξε νὰ
πλησιάσῃ καὶ νὰ ἀναίξῃ τὰ ὄντα του· καὶ λύσει
τὸ βελάντιον τῷ ἔρριψεν ἱκανὰ χρήματα καὶ ἠρώ-
τησε.—Βοσκέ, εἶδες κάμηλον ; (1) Ὁ δὲ ἐπανελά-
θε· — Πρόβατον δὲν εἶδα.—Ὁ Κιόρογλου λέγει·
Βοσκέ, ὑπάγε νὰ μεταφέρῃς παρευθὺς τὸ ποίμνιον
τοῦτο εἰς τὴν πόλιν. Ἐντοσούτω ἐγὼ θὰ ἀρπάσω
τὸν Ἀϊθάζ. — Οὕτως ὁ ποιμὴν ὠδήγησε τὸ ποί-
μνιον του εἰς τὴν Ὀρραν, ἐνῶ ὁ Κιόρογλου ἔφερε
τὸν Ἀϊθάζ εἰς τὸ Σιμλί Πέλ. Τὸ παιδίον τεθλιμ-
μένον ἔκραζε κλαίον· — Οὐαὶ εἰς ἐμέ ! καταλείπω
τὴν θεῖαν μου· ἐγκαταλείπω τὴν γυναῖκα τοῦ θεῖου
μου. Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οὐαὶ εἰς ἐμέ !—Οἱ ὀρθολι-
μοὶ του εἶχαν κοκκινίσει καὶ ἐξογκωθῇ ὡς μῆλα.
Ὁ Κιόρογλου τότε αὐτοσχεδίασεν οὕτω·

— Σὲ λέγω, Ἀϊθάζ, δὲν πρέπει νὰ κλαίῃς. Μὴ
ταράττεις τὴν καρδίαν σου μὲ τοὺς θρήνους σου.

Ὁ δὲ Ἀϊθάζ ἀπήντησεν οὕτω·

— Λέγεις ὅτι δὲν πρέπει νὰ κλαίω ! Πῶς δύνα-
μαι νὰ κρατήσω τὰ δάκρυα, ὦ Κιόρογλου ; μὲ λέ-
γεις νὰ μὴ σὲ ταράττω μὲ τοὺς θρήνους μου ; Πῶς
δύναμαι νὰ μὴ εἶμαι τεθλιμμένος ;

Τότε ὁ Κιόρογλου ἔφαλεν·

— Ἐπέστρεψα ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, ἐπέστρεψα ἀπὸ
τῆς ἐρήμου καὶ ἠρώτων τοὺς ποιμένους ἐὰν σὲ εἶ-
δεν. Σὲ ἐχώρισα ἀπὸ τὸν γηριὸν πατέρα σου· Ἀϊ-
θάζ, μὴ κλαίῃς.

Ὁ δὲ Ἀϊθάζ ἔφαλεν οὕτω·

— Ἐγὼμισα τοὺς σάκκους μὲ χρήματα· διέσχισα
τὸ βάθος τῆς καρδίας μου· ἐκύρτωσες ὑπὸ τὴν θλί-
ψιν τὴν ῥάχιν τοῦ πατρός μου. Πῶς δύναμαι νὰ
κρατήσω τὸν θρήνον, ὦ Κιόρογλου ;

Ὁ δὲ Κιόρογλου ἔφαλε·

— Δὲν εἶμαι βέης δὲν εἶμαι Χάρ ; Δὲν θὰ εἶμαι
διὰ σὲ πατήρ, γονεὺς φιλόστοργος ; Μὴ κρίζῃς, μὴ
κλαίῃς Ἀϊθάζ.

Ὁ Ἀϊθάζ ἀπήντησεν·

— Ὡ ἄνθη μου, σὺς ἀρῆκα εἰς τὸν κῆπον ! ἐγκα-
τέλειψα καλλοῦνς τῶν ὁποίων ἡ ζώνη εἶναι ἀξία
ἀσπασμῶν, κατέλειψα ὅπλῳ μου τὸ ὄνομα καὶ τὴν
οἰκογένειάν μου ! Πῶς δύναμαι νὰ κρατήσω τὰ δά-
κρυα, ὦ Κιόρογλου ;

Αὐτὸς δ' ἔφαλε·

— Παῦσε πλὴν τὰ δάκρυα, σὲ παρακχλῶ, εἰ δὲ μὴ
θὰ μὲ κάμῃς νὰ κλαίω καὶ ἐγὼ ὡς παιδίον ἢ γραῖα.
Θὰ γένῃς πολεμιστής, θὰ ἀποκτήσῃς τὴν φήμην
καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ Κιόρογλου. Μὴ κλαίῃς
πλέον.

Ὁ Ἀϊθάζ λέγει·— Ἀκουσα ὅτι ἦσο πολεμιστής·
πρέπει τότε νὰ μὲ μεταχειρισθῇς ὡς ἀρμόζει εἰς
πολεμιστήν. Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ἐὰν εἶσαι ἀν-

δρείος τις ἢ ἀχρεῖος. Πῶς λοιπὸν δύναμαι νὰ μὴ
κλαίω ;

Ὁ Κιόρογλου ὑπεσχέθη ὅτι θὰ τὸν νιοθετήσῃ,
ὅτι θὰ ζῇ ἐν ἀφθονίᾳ καὶ ὅτι θὰ τὸν καταστήσῃ
πολεμιστήν· καὶ ἐξηκολούθουν τὴν πορείαν των εἰς
τὸ Σιμλί Πέλ.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Μίρ Ἰπραχίμ, ὁ κρεω-
πώλης, φθάνει εἰς τὴν εἰκίαν του διὰ νὰ λάβῃ
χρήματα καὶ λέγει εἰς τὴν γυναῖκά του· — Ἀπὴν-
τησα σήμερον ποιμένα τινά, μέγα βλάκα. Νοῦ ἔ-
λειψαν τινὰ τουμάνια διὰ νὰ πληρώσω τὰ πρόβατα
καὶ τῷ ἀρῆκα τὸν Ἀϊθάζ ὄμηρον. Ὑπάγε καὶ προσ-
πάθῃς νὰ εὑρῇς χρήματα ταχέως. — Ἡ σύζυγός
του τρέχει εἰς συγγενεῖς τινὰς καὶ φίλους· καὶ, ἄ-
φοῦ συνεπλήρωσε τὸ ἀναγκαῖον ποσόν, τὸ ἔφερεν
εἰς τὸν κρεωπώλην. Οὗτος δὲ ἀναβὰς μετὰ σπου-
δῆς τὸ παληάλογόν του ἐπανῆλθε ταχέως εἰς τὸ
ποίμνιον. Ἀλλὰ μόλις ἐξελθὼν τῆς θύρας εἶδε τὸν
ποιμένα εἰσερχόμενον εἰς τὴν πόλιν μὲ αὐτὸ τοῦτο
τὸ ποίμνιον. — Βοσκέ, εἶσαι ἀπατεῶν, κλέπτης !
Μὲ τί δικαίωμα φέρεις τὰ πρόβατά μου εἰς τὴν πό-
λιν ; Ἐγὼ τὰ ἠγόρασα, τὰ ἐπλήρωσα.—Ὁ δὲ ποι-
μὴν λέγει·—Δὲν σὲ καταλαμβάλω.—Ὁ Μίρ Ἰ-
πραχίμ ἠρώτησε·—Πῶς ! δὲν εἶσαι σὺ ὁ ποιμὴν τοῦ
Ῥουσάν βέη ; — Παραλαλεῖς ὥς νὰ εἶχες πυρε-
τόν. Δὲν γνωρίζω ποῖος εἶσαι, οὔτε δύναμαι νὰ εἶ-
πω ποῖος εἶναι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ὀνομάζεις Ῥουσάν
βέη.— Ἀθλίε ! δὲν μὲ ἐπωλήσατε αὐτὰ τὰ πρό-
βατα πρὸ ὀλίγου ; Δὲν ἐλάβετε τὰ χρήματα ;—
Φύγε, ψεῦστα. Τὰ πρόβατα εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ
Ῥεῖχάν Ἀράπ, καὶ τὰ φέρω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ
τὰ ἀμείλξω. Τὰ πρόβατα τὰ ὁποῖα ἀμείλγονται εἰς
τὴν ἀγορὰν πωλοῦνται εἰς μεγαλειτέραν τιμὴν.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ ποιμὴν ἠσθάνθη ψυχρὸν ἰδρῶτα
ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ δέρματός του. Κατέβη διὰ νὰ
ψάξῃ τοὺς μαστοὺς τῶν προβάτων καὶ ἰδὼν ὅτι ἦσαν
πλήρεις γάλακτος εἶπεν· — Ὁ κομπαστής οὗτος,
ὁ Ῥουσάν βέη, ἔλεγεν ὅτε μοὶ ἐπώλει τὸ ποίμνιον
του, ὅτι εὐρίσκοντο μόνον ἀρσενικά, ἢ πρόβατα τὰ
ὁποῖα ποτὲ δὲν ἐγέννησαν. Ἀναμφιδόλως αὐτὸς
ἦτον ὁ Κιόρογλου, ὅστις, ἀφοῦ μὲ ἠπάτησε, φαίνε-
ται ὅτι ἤρπασε τὸν Ἀϊθάζ καὶ ἀνεχώρησε. Δὲν εἶ-
δες δύο παιδιά εἰς τὸ βουνόν ; — Ὁ ποιμὴν ἀπε-
κρίθη· — Μάλιστα, εἶδα δύο νέα παιδιά παίζοντα
καὶ παλαίοντα ὁμοῦ εἰς τὸ βουνόν.

Ὁ Μίρ Ἰπραχίμ ἀναβὰς τὸ παληάλογόν του με-
τὰ μεγάλης βίας ἔτρεξε καλπάζων, μὴ εὐρὸν δὲ εἰς
τὸ βουνόν εἰμὴ μόνον τὸ πτόμα τοῦ δούλου του,
ἢ γλῶσσαν του ἐκολλήθη εἰς τὸν λάρυγγά του καὶ
ἤρχισε νὰ κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν του τόσον σφοδρῶς,
ὥστε ἔπεσεν ἐκ τοῦ ἵππου. Ἀπελπισθεὶς δὲ ἐρρί-
φθη κατὰ γῆς, καὶ χύσας κόπιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
ἀνεβόησεν·—Οὐαὶ εἰς ἐμέ ! ἤρπασε τὸν υἱόν μου.

Ὁ Μίρ Ἰπραχίμ εὐρέθη εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον
ταύτην κατάστασιν ὑπὸ τοῦ Ῥεῖχάν Ἀράπ, πλου-

(1) Εἶδες τὴν κάμηλον ; φέρεις παροιμιώδης συνήθης παρὰ
Πέρσας.

οίου ἄρχοντος ὅστις ὑπὸ γαίην εἰς κυνηγέσιον συν-
αδευόμενος ὑπὸ ἑκατὸν ἐξήκοντα ἱππέων. Ἀφοῦ
πλησιάζας παρετήρησεν ὅτι ὁ τεθλιμμένος ἐκείνος
ἄνθρωπος ἦτο ὁ γυναικάδελφός του· — Πῶς! σὺ εἶσαι,
Μίρ Ἰπρχίμη! Πρὸς τί τὰ δάκρυα ταῦτα, καὶ τί
ἀπελπισία. — Ὁ τάλας πατήρ, ἐστερημένος τοῦ λό-
γου ὡς ἐκ τῆς λύπης, μόλις ἠδυνήθη νὰ προσφέρῃ
ταῦτα. — Τὸν ἤρπασε . . . τὸν ἤρπασεν . . . Ὁ
Ῥεῖχάν Ἀράπ τὸν ἠρώτησε μὲ θυμὸν. — Γιὰ πατρός
παρποληθέντος, καὶ ὑπὸ τίνος ἤρπάζη; Ἡμίσεια
ῶρα παρῆλθεν ἕως οὗ συνέλθῃ εἰς ἐκυτὸν ὁ Μίρ Ἰ-
πρχίμη, καὶ εἶπε· — Τὸν ἐπώλησα εἰς τὸν Κιόρο-
γλου τὸν ἤρπασε καὶ ἔφυγεν. — Οὐμίλει σαφῶς. Ἐάν
τῷ ἐπώλησας πράγμα τι, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ λά-
βῃ τὴν ιδιοκτησίαν του. Μετὰ πολλὰς ἐρωτήσεις
ὁ Ῥεῖχάν Ἀράπ διελογίσθη. — Ὁ Κιόρογλου.
Εἶσαι αἰσχρὸς! ἐπέρασες τὴν μικράν σου χεῖρα (1) ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ἤρπασες τὴν κήρην τοῦ ὀ-
φθαλμοῦ μου. Ἐκάλεσε τοὺς ἱππεῖς του καὶ εἶπε·
— Παιδίκα, θὰ τρέξω κατόπιν του, ἀκολουθήτέ με.
Τότε ἔτρεξαν πρὸς καταδίωξιν τοῦ Κιόρογλου, ὁ-
διχοῦμενοι ἀπὸ τὰ ἔχνη τοῦ ἵππου του.

Ὁ Ῥεῖχάν Ἀράπ ἀνέβαινε φορβάδα ὁ Κιόρο-
γλου ἐνῷ ἐδέδιζε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τίποτε, παρε-
τήρησε τὸν Κιράτ σείοντα τὰ ὠτά του, τὸ ὅποιον
ἦτο βέβαιον σημεῖον τῆς παρουσίας τῆς φορβάδος
μακρὰν οἵσσης περὶ τὸ ἓν μίλιον. Ὁ Κιόρογλου
λέγει καθ' ἑαυτόν· — Ὁ Κιράτ ἠσθάνθη φαίνεται
τὴν φορβάδα τοῦ Ῥεῖχάν Ἀράπ. Ἐπληροφορήθη ἀ-
ναμφιδόλως ὅλα, καὶ τρέχει κατόπιν μου. Ἡτέ-
νιστε τὸν οὐρανὸν καὶ ἰδὼν μέλανας χθῆνας ἱπτα-
μένους ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του εἶπεν· Ἀς ρίψω
τὸ βέλος μου εἰς τὸν ὀδηγὸν τῆς ἀγέλης· καὶ ἂν μὲν
πέσῃ τὸ πτηνόν, θὰ νικήσω, ἐάν δὲ τὸ βέλος ἐπα-
νέλθῃ μόνον, ὁ Αἰδῶζ δὲν θὰ εἶναι ἰδιόκός μου. Λα-
βὼν τότε βέλος ἐκ τῆς φαρέτρης καὶ θέσας ἐπὶ τοῦ
τόξου, ἐξηκόντισεν αὐτὸ εἰς τὴν ἀέρα μετ' ὀλίγον
ὁ χὴν ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου του.

Ὁ Κιόρογλου ὑπερεχάρη· ἀπέσπασε δὲ ἐκ τῶν ὠ-
ριοτέρων πτερῶν τοῦ χηνός, καὶ λαβὼν τὸν πῖλον
τοῦ Αἰδῶζ τὰ προσήρτησεν ἐν εἶδει λόφου εἰς αὐτό.
Ὁ Αἰδῶζ εἶπεν· — Ἐτρώπησας μὲ αὐτὰ τὰ πτε-
ρά τὸν πῖλον μου. Ἐχω ὠρεῖαν ἀνεψιάν, ἢ ὁποῖα
θὰ μὲ κάμῃ ἄλλον νέον. — Ὁ υἱέ μου, ἐπανέλαβεν ὁ
Κιόρογλου, ἐνόσῃ θὰ διαμένῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου
τὰ ἐνδύματά σου θὰ εἶναι ἐκ χρυσοῦ καὶ μετάξης.
— Ἀκούσας τοῦτο ὁ Αἰδῶζ ἐθρήνησε πικρῶς. Ὁ
Κιόρογλου δὲ διὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ ἔψαλε τὸ ἐ-
πόμενον ᾄσμα·

— Πόσον ὠραῖα φαίνεται ἡ κεφαλὴ σου μετ' αὐτὸ τὸ
πτερόν! εἶναι ὡς ἡ κεφαλή γερανοῦ ἄρρενος· θὰ
φυλάττω, (2) θὰ ἐπαγρυπνῶ αὐτὴν ἐπιμελῶς. Ἐ-

γὼ σὲ ἐζήτησα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ σὲ γὰρ εἰς τὴν
γῆν. Μὴ κλαίῃς, μικρὲ μου γερανέ. Ἡ τοῖσοιδὲς
γραμματὴ τῶν ὀφρύων σου ἐχαράχθη διὰ τῆς γοησί-
δος τοῦ Παντοδυνάμου. Ἐγὼ εἶς τὴν ἀπαυτουμένην
ἡλικίαν, εἶσαι δέκα πέντε ἐτῶν, ὦ νεανίσκος! Ἐξ
ὅλων τούτων τῶν τολισμῶν εἰς μόνον λείπει ἀκόμη·
τὰ ἱπποτικά δηλ. ἀνδραγαθήματα· θὰ γείνης πρω-
τότοκος πολεμιστοῦ. Θὰ καλύψω τὴν κεφαλὴν σου
μὲ πῖλον χρυσοῦν. Ὁ μικρὲ μου γερανέ! μὴ κλαίῃς.
— Μετὰ τινὰ διακοπὴν ὁ Κιόρογλου ἔψαλε καὶ ταῦτα·
— Σὲ εἶδα καὶ ἐχάρη ἡ καρδία μου· θὰ γνωρίσῃς
ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἀληθὴς Τουρκομάνος Τυκά. Τὸ ὄνο-
μά μου εἶναι Κιόρογλου ὁ κριθεύς. Εἶμαι γνωστότα-
τος εἰς τὴν Τουρκίαν ὅλην. Αἰδῶζ, γερανοκέφαλε,
μὴ κλαίῃς πλέον.

Ἀς ἐπανέλθωμεν τῶρα εἰς τὸν Ῥεῖχάν Ἀράπ.
Ἐγνώριζεν οὗτος ὅλας τὰς ὁδοὺς καὶ στενωποὺς περὶ
τὴν Ὀρσαν· ἔξευρεν ὡσαύτως ὅτι ὁ Κιόρογλου ἤρ-
χετο ἐκεῖ πρῶτον ἤδη, καὶ ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὸν τό-
πον. Ὑπῆρχε δίοδος στενὴ ὑπεράνω βράθρου, τὸ
ὅποιον ἔπρεπε νὰ περάσῃ τις διὰ τινος πράγμα-
τος ὁμοιάζοντος γέφυραν. Πρὶν ὁ Κιόρογλου δι-
νηθῇ νὰ περάσῃ τὴν γέφυραν ταύτην, ὁ Ῥεῖχάν Ἀ-
ράπ εἶχε φθάσει ἐκεῖ διὰ τινος ἐλιγμοῦ καὶ κατέλα-
βε τὴν εἰσοδὸν αὐτήν. Ὁ Κιόρογλου βλέπων ὅτι ἡ
ὁδὸς εἶχεν ἀποκλεισθῇ, ἀπεφάσισε νὰ ἀναβῇ τὸ ὄ-
ρος· τὸ ὅποιον ὑψοῦτο ὀρθιον παρὰ τὴν γέφυραν. Ἐ-
κέντησε τὸν Κιράτ καὶ ἐμαστίγωνσεν αὐτόν. Ὁ Κιράτ
ἀνέβη τὸ ὄρος ὡς ἀγρίαις αἰῶ καὶ μετ' ὀλίγον κατέλα-
βε τὴν ἀκρώρειαν. Ὁ Κιόρογλου περιβλέψας τότε
πανταχοῦ εἶδε μόνας τὰς καθέτους πλευρὰς τῶν φρι-
καλέων κρημνῶν· δὲν ἐφαίνετο δὲ οὐδεμία δίοδος·
μόνον εἰς τὴν ὑπώρειαν μιᾶς τῶν πλευρῶν τούτων
ὑπῆρχε φάραγξ πλάτος μὲν δώδεκα, μήκος δὲ ἑκατὸν
μέτρων ἔχουσα. Ὁ Κιόρογλου σταθεὶς ἐσπέπτετο
περὶ τοῦ πρακτέου.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΑΚΧΑΡΟΣ.

— 000 —

Πιθκὸν ἀναγινώσκων τις τὴν ἀνωτέρω ἐπιγρα-
φὴν νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο· « μῦρον ἐπὶ
φαιῖ. » Τὸ κατ' ἐμὲ ὁμῶς δὲν θεωρῶ τὴν ὑπόθε-
σιν τοσούτω εὐτελεῖ. Προσάκις τὸ σάκχαρ, δὲν λέ-
γω πλέον ἡδύνη, ἀλλ' ἀποδίδει πρὸς ἡμᾶς ὑγείαν
διὰ τῶν εὐεργετικῶν αὐτοῦ ἀρετῶν! Πλὴν τούτου,
εἰς πόσας μυριάδας ἐργατῶν προμηθεύει τροφήν,

μῦρον περὶ αὐτόν, καὶ ἔπειτα τὴ διανέμουσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς ἢ
τὸ ἐξαρνίζουσιν. Ὅταν ὁ γὰρ τῆς Περσίας ἐπισκέπτεται τινα
κώμην, οἱ χωρικοὶ προπαντοῦνσιν αὐτόν, φιλοῦσι τὸ κράσιον
τοῦ ἱματίου ἢ τὸν πτεριστήρα του, καὶ ἐξαιτοῦνται εἰς δαῖμα
αὐτοῦ νὰ περιφέρωνται περὶ τὸν ἵππον· ἐξ οὗ ἡ φράσις *ἡ οὐρὴ*
βεγερεθήη, δηλ. ἐπικαλοῦμαι τὸ τὰ μέγιστα ἱερὸν.

(1) Ἀνλαθῇ μὲ ἡπάτησας καὶ κατήχωνας.

(2) Ν τ ε ρ μ π α τ ι ᾶ ς, «θὰ περιστρέφωμαι περὶ τὴν κεφαλὴν σου,»
φράσις προελθούσα ἐκ συνηθείας ἀσιατικῆς. Ὅταν δυστυχία τις ἐ-
παπειλῇ τινα, διὰ νὰ τὴν προλάβωσι, περιάγουσι τρίς πρόβαντα.